

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการบริหารจัดการที่เหมาะสมของธุรกิจสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน จากสถานประกอบการ 111 แห่ง 6 อำเภอ ด้วยวิธีการสุ่มอำเภอตัวอย่างอย่างง่าย ได้แก่อำเภอ เมือง แม่ริม สันกำแพง สันทราย หางดง และสารภี มีจำนวนธุรกิจสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชนทั้งสิ้น 111 แห่ง จากนั้นทำการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของสถานประกอบการธุรกิจสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน ประชากรที่ศึกษาในเรื่องนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการหรือหัวหน้ากลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน จากสถานประกอบการ 111 แห่ง ซึ่งมีการนำเสนอข้อมูล ปราบกฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลพื้นฐานของสถานประกอบการธุรกิจสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน

(n=111)

ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ	จำนวน(แห่ง)	ร้อยละ
ลักษณะของสถานประกอบการ		
1) บริการนวดแผนไทยและประคบอบสมุนไพร	75	67.57
2) บริการนวดแผนไทย ประคบอบสมุนไพร และ จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร	36	32.43
ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ		
1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	76	68.5
2) 6-10 ปี	25	22.5
3) 11-15 ปี	2	1.8
4) 16-20 ปี	5	4.5
5) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	3	2.7
ค่าเฉลี่ย = 5.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.04 ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 25		
สมาชิกของสถานประกอบการ		
1) 3-10 คน	85	76.6
2) 11-20 คน	15	13.5
3) 21-30 คน	5	4.5
4) 31-40 คน	3	2.7
5) มากกว่า 40 คนขึ้นไป	3	2.7
ค่าเฉลี่ย = 9.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.36 ค่าต่ำสุด = 3 ค่าสูงสุด = 50		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ	จำนวน(แห่ง)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อปีของสถานประกอบการ		
1) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท	41	36.9
2) 100,001-200,000 บาท	45	40.5
3) 200,001-300,000 บาท	8	7.2
4) 400,001-500,000 บาท	6	5.4
5) มากกว่า 500,000 บาท	11	9.9
ค่าเฉลี่ย = 197,495 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 216,493.88		
ค่าต่ำสุด = 10,800 ค่าสูงสุด = 918,000		
การศึกษาเฉลี่ยของสมาชิกของสถานประกอบการ		
1) ประถมศึกษา	96	86.5
2) มัธยมศึกษา	12	10.8
3) ปริญญาตรี/ปวส.	3	2.7
การมีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา		
1) ไม่มี	45	40.5
2) มี	66	59.5
ค่าเฉลี่ย = 7.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.45		
ค่าต่ำสุด = 3 ค่าสูงสุด = 10 (หมายเหตุ 0=น้อยที่สุด และ 10=มากที่สุด)		

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มเจ้าของกิจการบริการสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน จำนวน 111 คน ส่วนใหญ่ให้บริการเฉพาะนวดแผนไทยและประคบอบสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 67.57 มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.5 รองลงมาระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจเฉลี่ย 5.20 ปี โดยส่วนใหญ่มีสมาชิกของสถานประกอบการระหว่างไม่เกิน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 โดยมีสมาชิกของสถานประกอบการเฉลี่ยประมาณ 10 คน ซึ่งรายได้เฉลี่ยของสถานประกอบการระหว่าง 100,001-200,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมารายได้เฉลี่ยไม่เกิน 1,000,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 36.9 และมีรายได้เฉลี่ยของสถานประกอบการประมาณ 197,495 บาทต่อปี

ส่วนการศึกษาเฉลี่ยของสมาชิกของสถานประกอบการ ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 86.5 ส่วนใหญ่มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 59.5 โดยมีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ เฉลี่ยประมาณ 7 ครั้งต่อปี

4.1.2 ปัจจัยเสริมของสถานประกอบการ

ผู้ประกอบการหรือหัวหน้ากลุ่มสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน จากสถานประกอบการ 111 แห่ง ซึ่งมีการนำเสนอข้อมูลปัจจัยเสริมของสถานประกอบการ ดังนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยเสริมของสถานประกอบการ (n=111)

ข้อมูลปัจจัยเสริมของสถานประกอบการ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ					
		ร้อยละ	Min	Max	Mean	SD	
1) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสปา	73	65.8	1	6	2.70	1.34	
2) การได้รับความช่วยเหลือ(เงินอุดหนุน)จากหน่วยงานของรัฐ	24	21.6	2,000	310,000	69,416.7	10,989.4	
3) การได้รับเชิญให้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ	31	27.9	1	3	1.39	0.67	

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มเจ้าของกิจการบริการ สปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน จำนวน 111 แห่ง ส่วนใหญ่ระบุว่าในระยะเวลา 2 ปี (พ.ศ. 2550-2551) สถานประกอบการได้รับปัจจัยเสริมในด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสปาให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.8 โดยได้รับข่าวสารเฉลี่ย 2.70 ครั้ง รองลงมาคือ การได้รับเชิญให้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 27.9 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.39 ครั้ง และสุดท้ายคือ การได้รับความช่วยเหลือ (เงินอุดหนุน) จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจสปาให้ประสบความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 21.6 โดยได้รับเงินอุดหนุนเฉลี่ย 69,416.67 บาท

4.1.3 การพึ่งพาตนเองของสถานประกอบการ

จากประชากรที่ศึกษาในเรื่องนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการหรือหัวหน้ากลุ่มสแปและ
 นวดแผนไทยโดยชุมชน จากสถานประกอบการ 111 แห่ง จำนวน 111 คน ซึ่งมีการนำเสนอข้อมูล
 ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของสถานประกอบการ ปรากฏดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง (n=111)

ข้อมูลความสามารถในการพึ่งพาตนเอง	Min	Max	Mean	SD	ระดับการพึ่งพา ตนเอง*
1) การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิก	5	10	7.76	1.51	มาก
2) ความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย	2	10	6.34	1.86	มาก
3) การรวมกลุ่มและความเป็นปึกแผ่นของ กลุ่ม	5	10	7.45	1.28	มาก
4) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง เหมาะสม เช่นสมุนไพร	0	10	6.77	2.60	มาก
5) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	0	10	5.36	2.99	ปานกลาง
6) การเผยแพร่อาชีพสู่กลุ่มเยาวชน	0	10	3.39	2.82	น้อย
ระดับการพึ่งพาตนเอง รวม	3	10	6.179	1.54	มาก

* หมายเหตุ ระดับการพึ่งพาตนเอง ให้คะแนน 0-10 จากน้อยที่สุด ไปมากที่สุดและแบ่งระดับตาม
 ช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้

0.00-2.00 หมายถึง น้อยที่สุด 2.10-4.00 หมายถึง น้อย
 4.01-6.00 หมายถึง ปานกลาง 6.01-8.00 หมายถึง มาก
 8.01-10.00 หมายถึง มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องความสามารถในการพึ่งพา
 ตนเองจำนวน 111 คน ด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิก การพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับมาก
 ด้านความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย การพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับมาก ด้านการรวมกลุ่มและ

ความเป็นปึกแผ่นของกลุ่ม การพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับมาก ด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม เช่น สมุนไพร การพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับมาก ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเผยแพร่อาชีพสู่กลุ่มเยาวชน การพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้จากค่าเฉลี่ยรวมผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องความสามารถในการพึ่งพาตนเองของหัวหน้าบริการสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชน ด้านต่างๆดังกล่าว การพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับมาก

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการที่มีนัยยะต่อการพัฒนาที่นำไปสู่การสร้าง ความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย

ในการวิเคราะห์เหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการที่มีนัยยะต่อการพัฒนาที่นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยด้านทุนทางสังคม เครือข่าย ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม ทรัพยากรการบริหารด้านคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และกลไก กระบวนการบริหารจัดการมีอิทธิพลกับความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอต่อไปนี้เป็น การนำเอาปัจจัยด้านทุนทางสังคม เครือข่าย ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม ทรัพยากรการบริหารด้านคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และกลไก กระบวนการบริหารจัดการ ทั้ง 8 ปัจจัย มาศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) ว่า ปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย ซึ่งเป็นตัวแปรตามหรือไม่เพียงใด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร (path analysis) ก่อนดำเนินการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างโมเดลแสดงอิทธิพลทางทฤษฎีขึ้นมาเป็นสมมุติฐานการวิจัย และเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไว้แล้วในการกำหนดโมเดลรูปแบบเส้นทางแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรทางทฤษฎี ครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 8 ตัวแปรดังกล่าวข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ รูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคณะกรรมการและรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมาชิก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับ ดังนี้

- (1) รูปแบบโมเดลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมุติฐาน (over identified model)

(2) ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Interco relation)

(3) ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (path coefficient) หรือค่าน้ำหนักเบต้า (beta weight) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวในแต่ละสมการ โครงสร้าง

(4) ผลการคำนวณอิทธิพลทางตรง (direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) และผลรวมอิทธิพล (total effect)

4.2.1 พรรณนาตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ซึ่งตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้ คือ 1) ทูทางสังคม (social capital) 2) เครือข่าย (net work) 3) ภาวะผู้นำ (leader ship) 4) การมีส่วนร่วม (participation) 5) ทรัพยากรการบริหารจัดการ ด้านคน (man) 6) ทรัพยากรการบริหารจัดการ ด้านเงิน (money) 7) ทรัพยากรการบริหารจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ (material) และ 8) กลไกและกระบวนการบริหารจัดการ (management) ส่วนตัวแปรตามคือ ความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย (strength) มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทย

ตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทย ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ ทูทางสังคม การมีเครือข่าย ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม ทรัพยากรด้านคน ทรัพยากรด้านเงิน ทรัพยากรด้านวัสดุ และการบริหารจัดการ โดยมีการวัด 5 ระดับ ตามแบบของ Likert โดยรายละเอียดของแต่ละตัวแปรเป็นดังนี้

1) ด้านทูทางสังคม ประกอบด้วยตัวแปรย่อยๆ 6 ตัวแปร ได้แก่ ความมีน้ำใจของสมาชิก การเอื้ออาทรต่อกันมีความไว้วางใจ การถ่ายทอดความรู้ การเกาะเกี่ยวกันทางสังคม การเข้าร่วมกิจกรรม และสมาชิกมีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของธุรกิจ พบว่า ระดับความคิดเห็นด้านทูทางสังคมของกลุ่มโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.72

2) ด้านเครือข่าย ประกอบด้วยตัวแปรย่อยๆ 3 ตัวแปร ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิก การเชื่อมโยงเครือข่าย และความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมกิจกรรม จากผลการวิจัยพบว่า

ระดับความคิดเห็นด้านเครือข่ายของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.74

3) ด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ จิตความสามารถในการบริหารจัดการของผู้นำ และบทบาทของผู้นำ จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำ โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.01

4) ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยตัวแปรย่อยๆ 4 ตัวแปร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.95

5) ทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ความสามารถของสมาชิก และจำนวนสมาชิกกับปริมาณงาน จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านทรัพยากรคน โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.80

6) ทรัพยากรด้านเงิน ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ความเหมาะสมของรายได้ที่ได้รับ และปริมาณเงินที่ได้รับสนับสนุน จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านทรัพยากรเงิน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.23

7) ทรัพยากรด้านวัสดุ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ที่มี และคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านทรัพยากรด้านวัสดุ โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.57

5) ด้านกลไกและกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วยตัวแปรย่อยๆ 4 ตัวแปร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การชี้แนะ และการควบคุม จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านกลไกและกระบวนการบริหารจัดการของคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.15

ตารางที่ 5 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย โดยชุมชน

(n=111)

ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ทุนทางสังคม	3.72	.86	มาก
เครือข่าย	3.74	.74	มาก
ภาวะผู้นำ	4.01	.82	มาก
การมีส่วนร่วม	3.95	.65	มาก
ทรัพยากรบุคคล	3.80	.91	มาก
ทรัพยากรด้านเงิน	3.23	.85	ปานกลาง
ทรัพยากรด้านวัสดุ	3.57	.78	มาก
ด้านกลไกและกระบวนการบริหารฯ	4.15	.75	มาก
รวม	3.87	.70	มาก

หมายเหตุ : 1.00-1.50 น้อยมาก 1.51-2.50 น้อย 2.51-3.50 ปานกลาง

3.51-4.50 มาก และ 4.51-5.00 มากที่สุด

ตัวแปรตาม ความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย

การศึกษาความเข้มแข็งนี้จะศึกษาความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทย โดยมีการวัด 5 ระดับ ตามแบบของ Likert ใน 7 ประเด็นช่วงรอบปีที่ผ่านมา(พ.ศ. 2553) ได้แก่ 1) ผลประกอบการของกลุ่ม 2) จำนวนเงินสำรองหรือเงินทุนสะสมในรอบปีที่ผ่านมา 3) ร้อยละของสมาชิกที่ได้รับการฝึกอบรม 4) การจัดสรรเงินสวัสดิการให้แก่สมาชิก 5) การจัดสรรเงินสวัสดิการให้แก่ชุมชน 6) อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้มาใช้บริการ และ 7) อัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ โดยความพึงพอใจของกลุ่มอยู่ในระดับมากทุกด้าน และโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน (เฉลี่ย 3.85) ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มธุรกิจดังกล่าว สมาชิกได้มีการพัฒนาความรู้ทักษะตลอดเวลาทำให้เกิดประสิทธิภาพการทำงาน ลูกคามีจำนวนมากขึ้นและรายได้ของกลุ่มก็มากขึ้นตามลำดับ

4.2.2 รูปแบบการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมุติฐาน (over identified model)

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์และมีสมการโครงสร้าง ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

STR	หมายถึง	ความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย (strength)
SOC	หมายถึง	ทุนทางสังคม (social capital)
NET	หมายถึง	เครือข่าย (net work)
LEA	หมายถึง	ภาวะผู้นำ (leader ship)
PAR	หมายถึง	การมีส่วนร่วม (participation)
MAN	หมายถึง	ทรัพยากรการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (personal)
MON	หมายถึง	ทรัพยากรการบริหารจัดการด้านเงิน (money)
MAT	หมายถึง	ทรัพยากรการบริหารจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ (material)
MAP	หมายถึง	กลไกและกระบวนการบริหารจัดการ (management)
R	หมายถึง	ผลการแสดงถึงระดับของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมด
R ²	หมายถึง	R Square แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน แสดงถึงน้ำหนักของความสำเร็จหรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตาม
t	หมายถึง	ค่าสถิติ t หรือค่าความน่าจะเป็น เพื่อใช้ทดสอบว่าตัวแปรใดบ้างที่สามารถใช้พยากรณ์ได้
F	หมายถึง	ค่าสถิติ F หรือค่าความน่าจะเป็น ใช้เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระที่มีอยู่ในตัวแบบสามารถใช้ได้ทุกตัวแปรหรือไม่ภายใต้สมมติฐานทางสถิติ

* P < .05 หมายถึงการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** P < .01 หมายถึงการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอย (regression analysis) ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งในการบริหารจัดการของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย ใช้สมการการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร (path analysis) ซึ่งมีรูปแบบหรือโมเดลความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ แสดงให้เห็น รูปแบบโมเดลการบริหารจัดการที่เหมาะสมของธุรกิจสปาและนวดแผนไทยตามสมมติฐานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (แสดงตามแผนภาพ 4.1) กล่าวคือ ตัวแปรภายใน (endogenous variable) ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย (STR) คือ ทูนาทางสังคม (SOC) เครือข่าย (NET) ภาวะผู้นำ (LEA) การมีส่วนร่วม (PAR) ทรัพยากรการบริหารด้านคน (MAN) ทรัพยากรการบริหารด้านเงิน (MON) ทรัพยากรการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ (MAT) กลไกและกระบวนการบริหารจัดการ (MAP) ซึ่งมีรูปแบบสมการและลักษณะของเส้นทาง ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบสมการ

$$\text{STR} = a + b_1 \text{SOC} + b_2 \text{NET} + b_3 \text{LEA} + b_4 \text{PAR} + b_5 \text{MAN} + b_6 \text{MON} + b_7 \text{MAT} + b_8 \text{MAP} + e$$

โดยกำหนดให้

$$\text{STR} = \text{ความเข้มแข็งในการบริหารจัดการธุรกิจสปาและนวดแผนไทย}$$

$$b_1, \dots, b_8 = \text{ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (regression coefficient) ของตัวแปรอิสระในแต่ละตัว}$$

$$\text{SOC}, \dots, \text{MAP} = \text{ตัวแปรอิสระ}$$

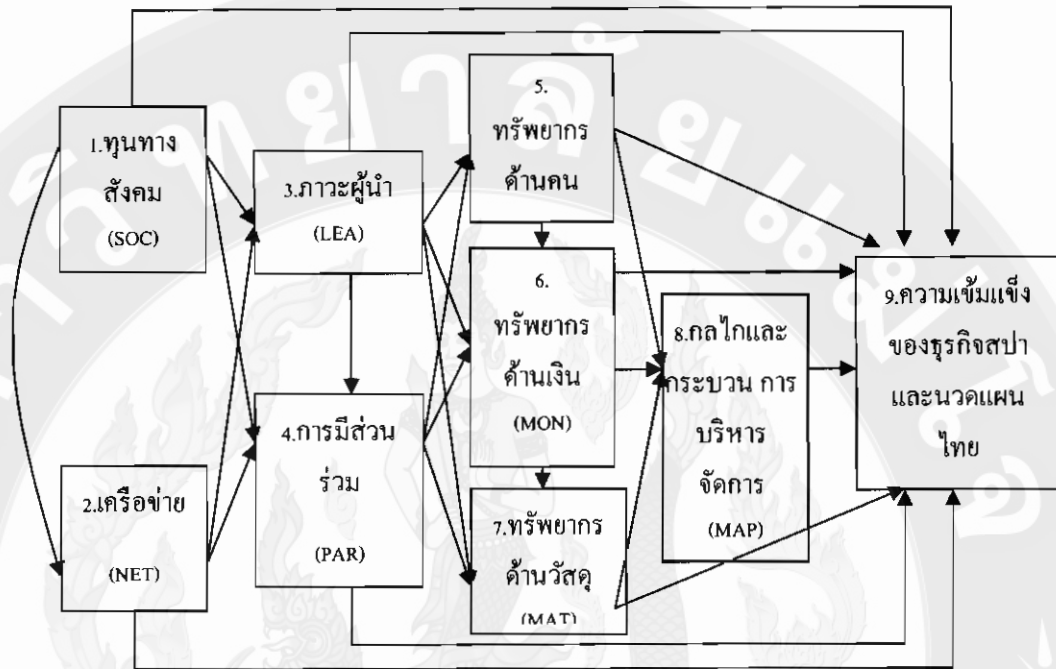
$$a = \text{ค่าคงที่ (constant) ของสมการถดถอย}$$

$$e = \text{ค่าความแตกต่างหรือความคลาดเคลื่อน (error or residual)}$$

รูปแบบสมการโครงสร้างการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร

$$\begin{aligned}
 \text{SOC} &= (e_1) \\
 \text{NET} &= P_{21} \text{SOC} + (e_2) \\
 \text{LEA} &= P_{31} \text{SOC} + P_{32} \text{NET} + (e_3) \\
 \text{PAR} &= P_{41} \text{SOC} + P_{42} \text{NET} + P_{43} \text{LEA} + (e_4) \\
 \text{MAN} &= P_{53} \text{LEA} + P_{54} \text{PAR} + (e_5) \\
 \text{MON} &= P_{63} \text{LEA} + P_{64} \text{PAR} + P_{65} \text{MAN} + (e_6) \\
 \text{MAT} &= P_{73} \text{LEA} + P_{74} \text{PAR} + P_{76} \text{MON} + (e_7) \\
 \text{MAP} &= P_{85} \text{MAN} + P_{86} \text{MON} + P_{87} \text{MAT} + (e_8) \\
 \text{STR} &= a + b_1 \text{SOC} + b_2 \text{NET} + b_3 \text{LEA} + b_4 \text{PAR} + b_5 \text{MAN} \\
 &\quad + b_6 \text{MON} + b_7 \text{MAT} + b_8 \text{MAP} + (e_9)
 \end{aligned}$$

รูปแบบโมเดลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ (path analysis) ของตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 3 รูปแบบโมเดลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรตาม สมมุติฐาน

4.2.3 ผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร (path analysis)

ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการวิจัย เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาเป็นอิสระต่อกันหรือไม่และใช้ตรวจสอบหรือทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) พิจารณาความสัมพันธ์ในรูปแบบเชิงเส้นตรง (linear association) เท่านั้น

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการวิจัย

ตัวแปร	SOC	NET	LEA	PAR	MAN	MON	MAT	MAP	STR
SOC	1.000								
NET	.715**	1.000							
LEA	.586**	.570**	1.000						
PAR	.582**	.723**	.622**	1.000					
MAN	-.130*	-.010	-.065	-.075	1.000				
MON	.180**	.138*	.135*	.154**	.362**	1.000			
MAT	.151**	.078	.086 ^{NS}	.082	.054	.273**	1.000		
MAP	.600**	.603**	.656**	.723**	-.045	.233**	.165**	1.000	
STR	.487**	.356**	.465**	.434**	-.067	.269**	.151**	.569**	1.000

^{NS} Not Significant at 0.05 probability level. *, ** Significant at 0.05 and 0.01 probability level.

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 9 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ส่วนใหญ่มีค่าเป็นบวกแสดงถึงความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน จำนวน 30 คู่ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าเป็นลบแสดงถึงความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม จำนวน 6 คู่ และสังเกตได้ว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 จำนวน 24 คู่ และนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่

ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (path coefficient) หรือค่าน้ำหนัก เบต้า (beta weight) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวในแต่ละสมการโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์เส้นทางของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น นำมาสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน (over identified model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีเส้นทางเชื่อมระหว่างตัวแปรในทิศทางเดียวกันที่สามารถเชื่อมได้ไปสู่ตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรภายในทุกสมการโครงสร้าง ซึ่งได้สมการโครงสร้าง 8 สมการ โครงสร้าง ดังนี้

สมการโครงสร้างที่ 1 มีเครือข่าย (NET) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ จำนวน 1 เส้นทาง ได้แก่ ทูตทางสังคม (SOC)

สมการโครงสร้างที่ 2 มีภาวะผู้นำ (LEA) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ จำนวน 2 เส้นทาง ได้แก่ ทูตทางสังคม (SOC) และ เครือข่าย (NET)

สมการโครงสร้างที่ 3 มีการมีส่วนร่วม (PAR) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ จำนวน 3 เส้นทาง ได้แก่ ทูตทางสังคม (SOC) เครือข่าย (NET) และ ภาวะผู้นำ (LEA)

สมการโครงสร้างที่ 4 มีทรัพยากรการบริหารบุคคล (MAN) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ จำนวน 2 เส้นทาง ได้แก่ ภาวะผู้นำ (LEA) และการมีส่วนร่วม (PAR)

สมการโครงสร้างที่ 5 มีทรัพยากรการบริหารด้านเงิน (MON) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ จำนวน 3 เส้นทาง ได้แก่ ภาวะผู้นำ (LEA) การมีส่วนร่วม (PAR) และทรัพยากรการบริหารด้านคน (MAN)

สมการโครงสร้างที่ 6 มีทรัพยากรการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ (MAT) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ จำนวน 3 เส้นทาง ได้แก่ ภาวะผู้นำ (LEA) การมีส่วนร่วม (PAR) และทรัพยากรการบริหารด้านเงิน (MON)

สมการโครงสร้างที่ 7 มีกลไกและกระบวนการบริหารจัดการ (MAP) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ จำนวน 3 เส้นทาง ได้แก่ ทรัพยากรการบริหารด้านคน (MAN) ทรัพยากรการบริหารด้านเงิน (MON) และทรัพยากรการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ (MAT)

สมการโครงสร้างที่ 8 มีความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผนไทย (STR) เป็นตัวแปรตาม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ จำนวน 8 เส้นทาง ได้แก่ ทูตทางสังคม (SOC) เครือข่าย (NET) ภาวะผู้นำ (LEA) การมีส่วนร่วม (PAR) ทรัพยากรการบริหารด้านคน (MAN) ทรัพยากรการบริหารด้านเงิน (MON) ทรัพยากรการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ (MAT) และกลไกกระบวนการบริหารจัดการ (MAP)

4.2.4 ผลการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างตามสมมติฐาน

ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลและค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรของสมการโครงสร้างที่ 1 ถึงสมการโครงสร้างที่ 8 ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์โมเดล
โครงสร้างของตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของธุรกิจสปาและนวดแผน
ไทยโดยชุมชน

สมการ ที่	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	F	Path Coefficient	t
1	NET		.715	.493	344.32**		
		SOC				.715	18.436**
2	LEA		.632	.373	110.066**		
		SOC				.333	5.594**
		NET				.345	5.795**
3	PAR		.742	.511	165.111**		
		SOC				.354	6.970**
		NET				.149	2.934**
		LEA				.386	8.752**
4	MAN		.077	.006	1.139		
		LEA				-.045	-.616 ^{NS}
		PAR				-.050	-.679 ^{NS}
5	MON		.399	.164	21.866**		
		LEA				.032	.473 ^{NS}
		PAR				.173	2.553*
		MAM				.354	7.084**

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สมการ ที่	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	F	Path Coefficient	t
6	MAT		.277	.079	10.243**		
		LEA				.033	.464 ^{NS}
		PAR				.023	.322 ^{NS}
7	MAP	MON	.275	.078	8.544**	.274	5.203**
		MAN				-.132	.20374*
		MON				.215	3.725**
		MAT				.115	2.117*
8	STR		.623	.382	26.332**		
		SOC				.132	1.909 ^{NS}
		NET				-.158	-2.364*
		LEA				.118	1.844 ^{NS}
		PAR				.125	1.723 ^{NS}
		MAN				-.097	-2.081*
		MON				.223	4.573**
		MAT				-.001	-.019 ^{NS}
MAP	.341	4.523**					

^{NS} Not Significant at 0.05 probability level. *, ** Significant at 0.05 and 0.01 probability level.

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 7 ตามเส้นทางความสัมพันธ์โครงสร้างตามสมมติฐาน พบว่า สัมประสิทธิ์การทำนาย (R²) เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ PAR, NET, LEA, STR, MON, MAT และ MAP ของสมการทำนายทั้ง 7 สมการ มีค่าเท่ากับ .511, .493, .373, .382, .164, .079 และ .078 ตามลำดับ ซึ่งมีค่า F ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ซึ่งมีค่า t ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 11 เส้นทาง และที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 เส้นทาง ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R²) ตัวแปรตาม MAN พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง

สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของแต่ละสมการ โครงสร้างมาเขียนเส้นทางของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมุติฐานได้ปรากฏดังภาพ 4.3

4.2.5 ผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร

จากการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคณะกรรมการที่ผ่านการตกแต่ง ครั้งที่ 1 พบว่า สัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 12 เส้นทาง และเส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 เส้นทาง และเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มี 1 เส้นทาง ผู้วิจัยจึงตัดเส้นทางนั้นออกจากสมการรูปแบบความสัมพันธ์และทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทำการตกแต่งใหม่ ครั้งที่ 2 ดังแสดงในตารางที่ 8

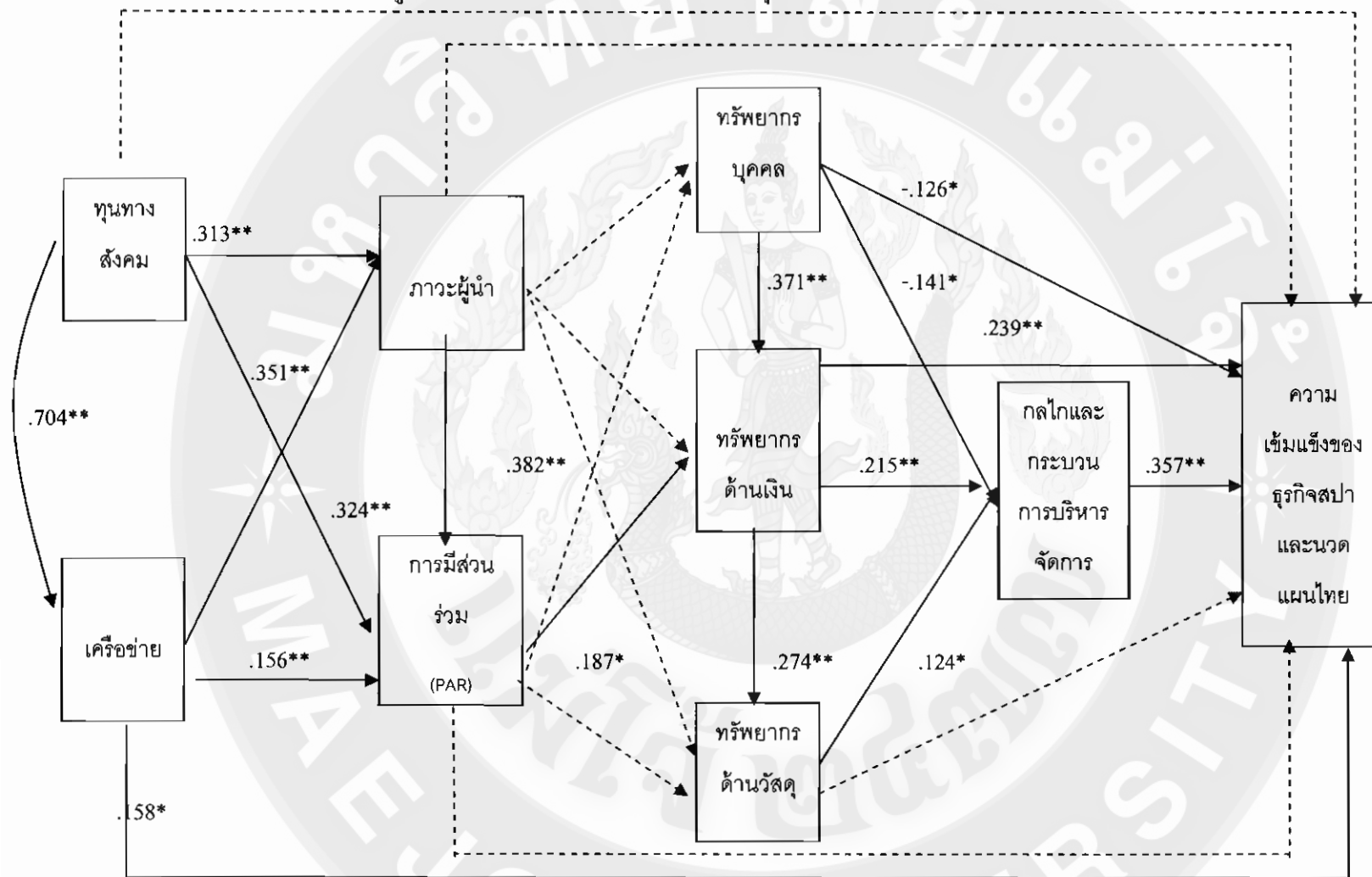
จากการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคณะกรรมการที่ผ่านการตกแต่ง ครั้งที่ 2 พบว่า สัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 12 เส้นทาง และเส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 เส้นทาง ดังนั้น จึงสามารถนำสัมประสิทธิ์เส้นทางของแต่ละรายการในโครงสร้างมาเขียนเส้นทางของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ผ่านการตกแต่งแบบความสัมพันธ์ให้เป็นแบบจำลองที่ประหยัด (Parsimonious Model) เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความสัมพันธ์ที่ดีที่สุดดังภาพที่ 4

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ผ่านการตกแต่งแล้ว

สมการ ที่	ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	F	Path Coefficient	t
1	NET		.702	.493	342.32**		
		SOC				.704	15.906**
2	LEA		.632	.373	9.15**		
		SOC				.313	5.513**
		NET				.351	5.741**
3	PAR		.742	.511	5.123**		
		SOC				.324	6.270**
		NET				.156	2.988**
		LEA				.382	8.741**
5	MON		.344	.160	18.841**		
		PAR				.195	3.896*
		MAM				.354	7.080**
6	MAT		.267	.071	9.242**		
		MON				.274	5.203**
7	MAP		.275	.078	8.541**		
		MAN				-.132	.20374*
		MON				.215	3.725**
		MAT				.115	2.117*
8	STR		.630	.387	34.523**		
		MAN				-.126	-2.703**
		MON				.239	4.962**
		MAP				.357	8.422**

^{NS} Not Significant at 0.05 probability level. *, ** Significant at 0.05 and 0.01 probability level.

ภาพที่ 4 แสดง โมเดลรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล

หมายเหตุ : - - - - Not Significant at 0.05 probability level. *, ** Significant at 0.05 and 0.01 probability level.

4.2.7 ผลการคำนวณอิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) และผลรวมอิทธิพล (Total Effect: TE)

จากรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่ผ่านการตกแต่งแล้วพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์ที่ดีที่สุดแล้ว จึงนำรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าวมาหาอิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) และผลรวมอิทธิพล (Total Effect: TE) ได้ ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และผลรวมอิทธิพล ระหว่างตัวแปร (n=111)

ประเภท ความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม STR							
	MAP	MON	PAR	MAN	MAT	SOC	LEA	NET
1.ความผันแปร รวมทั้งหมด	0.542	0.294	0.493	-0.076	0.140	0.452	0.454	0.346
2.ความสัมพันธ์เชิง สาเหตุและผล (ผลรวม = ก + ข)	0.357	0.360	0.070	-0.064	0.057	0.048	0.027	0.020
ก) ผลทางตรง	0.357	0.238	0.000	-0.126	0.000	0.000	0.000	0.000
ข) ผลทางอ้อม	0.000	0.122	0.070	0.062	0.057	0.048	0.027	0.020
3.ความสัมพันธ์ไม่ใช่ เหตุและผล = 1- 2	0.185	-0.066	0.423	-0.140	0.083	0.500	0.427	0.326

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาผลรวมอิทธิพลพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทย(STR) เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ (1) กลไกและกระบวนการบริหารจัดการ (MAP) (2) ทรัพยากรด้านเงิน (MON) (3) การมีส่วนร่วม (PAR) (4) ทรัพยากรด้านคน (MAN) (5) ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ (MAT) (6) ทูทางสังคม (SOC) (7) ภาวะผู้นำ (LEA) (8)เครือข่าย (NET) และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทย มีดังนี้

(1) ปัจจัยด้านกลไกและการบริหารจัดการมีอิทธิพลโดยตรงต่อความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทยมากที่สุด โดยมีค่าผลรวมอิทธิพล เท่ากับ 0.357

(2) ตัวแปรที่มีเฉพาะอิทธิพลทางอ้อมต่อความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทยมากที่สุด คือ ทรัพยากรเงิน โดยอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ .122

(3) ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม(ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล) ต่อความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทยมากที่สุด คือ ทรัพยากรการเงิน โดยมีค่าผลรวมอิทธิพล เท่ากับ .360

4.3 การจัดฝึกอบรมการปลูกพืชสมุนไพรไว้ใช้เอง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการจัดฝึกอบรมให้แก่สมาชิกกลุ่มธุรกิจสปาและนวดแผนไทยโดยชุมชนและในการอบรมครั้งนี้มีผู้สนใจอื่นๆ เช่น นักเรียน ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรมการปลูกพืชสมุนไพรและการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร ในภาพรวมในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 ของผู้ให้ข้อมูล ได้กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ตัวแปร ซึ่งได้บรรยายตามตัวแปรแต่ละตัวแปร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงระดับความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรมของผู้เข้าร่วม โครงการ

ข้อความ	ผู้ให้ข้อมูล (n=๓๐)	
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. ระยะเวลาและช่วงเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรม	4.46	มากที่สุด
2. ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกอบรม	4.46	มากที่สุด
3. บรรยากาศในการฝึกอบรม	4.53	มากที่สุด
4. ความรู้และความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของวิทยากร	4.36	มากที่สุด
5. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	4.78	มากที่สุด
6. ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับพืชสมุนไพร	4.43	มากที่สุด
7. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและชีวิตประจำวันได้	4.71	มากที่สุด
8. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปเผยแพร่ต่อได้	4.71	มากที่สุด
รวม	4.48	มากที่สุด

จากการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการทำให้ทราบว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในทุกประเด็น

สรุปผลโครงการฝึกอบรมการปลูกพืชสมุนไพรและการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร จากการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมในครั้งนี้ได้ประเมินผลของโครงการตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ โดยทั่วไปมีผู้ที่สนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมได้แก่น้องๆนักเรียนบ้านห้วยเกียงจำนวน 62 คน ครูโรงเรียนบ้านห้วยเกียงจำนวน 4 คน วิทยากรจำนวน 1 คนและนักศึกษาผู้จัดฝึกอบรมจำนวน 16คน รวมผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทั้งสิ้นจำนวน 83 คน ซึ่งถือว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากการสุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมการฝึกอบรมจำนวน 30 คน ทำให้ทราบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อระยะเวลาในการฝึกอบรมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.46 มีความพึงพอใจต่อสื่อและวัสดุในการฝึกอบรมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.46 มีความพึงพอใจต่อบรรยากาศในการฝึกอบรมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.53 มีความพึงพอใจต่อความรู้และความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของวิทยากร อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.78 มีความพึงพอใจต่อความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับพืชสมุนไพรอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 มีความพึงพอใจต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในครัวเรือนและชีวิตประจำวันอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71 และมีความพึงพอใจต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71 ดังนั้นจากการสุ่มตัวอย่างความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการปลูกพืชสมุนไพรในภาพรวมจึงอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45

ข้อเสนอแนะ

- จากแบบสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้ขึ้นทุกปี
- เวลาในการฝึกอบรมมีระยะเวลาสั้นเกินไป อยากให้เพิ่มระยะเวลาขึ้นให้มากกว่าเดิม
- อยากให้เพิ่มจำนวนผู้จัดฝึกอบรมมากกว่านี้

ปัญหาและอุปสรรคในการอบรม

- มีฝนตกในช่วงเช้าเนื่องจากพายุเข้าทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความลำบาก
- เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นชุมชนจึงขาดการควบคุมดูแล